

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополуночі.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сядише на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Сорокліте львівської «Просвіти».

Ві второк дня 8. грудня обходила львівська філія Товариства «Просвіта», а з нею сучасно по краю розкинені філії 40 літь встановленя сего товариства богослуженем, господарско-просвітним вічем злученням з відчитами і льосованем господарских нарядів і концертами. Був се неначе огляд всіх віток величезного дерева, що так гарно розросло ся і такі гарні видало овочі за 40 літ, був се неначе попис житєвих сил тов-а. Тимто годить ся пригадати хоч в загальних точках діяльність і вислід єї за 40 літ встановленя тов-а «Просвіта», котре вийшло з так дрібних і слабих починів.

В січні 1868 р., о. Стефан Качала, член основатель «Матиці», котрий разом з молодшими старав ся справити «Матицю» на добру дорогу, підніс в часописи «Слово» гадку засновин нового тов-а для просвіти народу і поставив єму ціль: «спомогати народну просвіту в напрямках моральнім, материяльнім і політичнім видаванем практичних книжок, брошур і т. д. в тій мові, якою нарід говорить». Так само думали й інші старші народовці, а рівночасно займала ся сею справою поважно львівська руска академічна молодіж, що й дала почин до засновин «Просвіти».

В марці 1868 р. зібрала она комітет, який мав заняти ся виробленем статута тов-а. До сего комітету вийшли також люди з поза кругів академічної молодіжи. Статут уложено і подано до намісництва, але намісництво єго не затвердило. Треба було рекурсувати до міністерства внутрішних справ і оно узглянило рекуру і повідомленем з 2. вересня 1868 р. дозволило заложити товариство. По затвердженю статута вибрано комітет, який мав увести тов-о в житє. Комітет звернув ся до всіх визначнійших Русинів у Львові і на провінції, запрошуючи їх в члени тов-а. Сей поклик комітету зустрів ся скрізь з прихильністю. З провінції понадсилено привітні листи до комітету.

Перші загальні збори нового тов-а назначено на день 8. н. ст. грудня 1868 р. в салі львівської «Сгрільниці». Комітет хотів, щоб перед загальними зборами відправити богослуженє, але в львівських церквах відмовили єму. Настоятелі львівських парохій, москвофіли, відсиляли єго насмішливо до костела.

Загальні збори відкрив голова комітету Анатоль Вахнянин і розповівши про заходи коло засновин тов-а: «пізнає і просвіта народу». Потім головою зборів вибрано старенького львівського міщанина Товарищкого, який покликав на секретарів д-ра Корнило Сушкевича і Володимира Ганкевича. Про задачі і цілі тов-а промовляли ще львівські Русини Андрій Січинський і письменник Федір Заревич, а опісля промовив гість з про-

вінний о. Йосиф Заячківський, що ще в 1848 р. брав живу участь в нашім народнім руху. В своїй горачій промові загрівав він присутних до народної праці та до вірности своєму народови від імени «німого сільского народу». До першого виділу тов-а вибрані: Олександр Борковський, Анатоль Вахнянин, Іван Комашицький, Михайло Коссак, Максим Михалак, др. Омелян Огоновський, Омелян Партицький, Юліян Романчук, др. Кирило Сушкевич і Корнило Устиянович. Головою вибрано д-ра Омеляна Огоновського, пізнійшого довголітнього голову «Просвіти», але він не прийняв вибору, а на своє місце предложив Анатоля Вахнянина. Так першим головою «Просвіти» став Анатоль Вахнянин.

На перші загальні збори «Просвіти» понадсилено з провінції і від товариств інших славянських народів привітні письма і телеграми, а буковинський поет Юрій Федькович так одушевив ся сим новим ділом молоді громади сих львівських Русинів, що написав з сього приводу вірш п. н. «Здоров чесному собору «Просвіти» у Львові».

Перший статут надавав «Просвіті» характер товариства наукового, яке мало за ціль не тільки ширити просвіту між народом, але також пізнати нарід, збирати і видавати твори народної словесности і т. д. Але вже другий статут з 1873 р. обмежив діяльність «Просвіти» до ширеня просвіти між народом. Та все таки до 1876 р. «Просвіта» займала ся не тільки виданем популярних книжок для народу в цілі ширеня між ним просвіти, але також виданем пікільних підручників для руских гімназій. Треба також згадати, що в тім часі належала до «Просвіти» головна інтелігенція, а селян належало до неї дуже мало. Аж як в 1876 р. змінено статут «Просвіти» в тім напрямі, що члени-селяни платять тільки 2 кор. річної вкладки та що кожний член дєстає даром популярні виданя товариства. — аж тоді до «Просвіти» почали численно приступати селяни, а її просвітна діяльність стала обгортати що раз ширші круги селянства. В 1891 р. «Просвіта» вже почула потребу розширити свій круг діяльности і в тій цілі змінила статут в тім напрямі, що її задача старати ся не тільки о ширенє просвіти, але також о піднесенє добробиту нашого народу. А щоби свою просвітну діяльність обняти в певнійші організаційні форми, починає вона закладати читальні на власних статутах. Вкінці в 1906 р. переводить «Просвіта» реорганізацію своєї діяльности, розділюючи окремі її галузи окремим комісіям. І так видавничя комісія має дбати о ширенє просвіти відповідними видавництвами, господарско-промисловою комісія має старати ся обняти відповідною організацією всі області житя нашого народу; організаційно-просвітна комісія має дбати про правильний розвиток філії і читалень «Просвіти»; вкінці постійна анкета для по-

борюваня неграмотности має придумувати способи ширеня грамотности між нашім народом.

(Конець буде).

З нагоди напасти «Діла» на Є. Е. Митрополита Шептицького.

З николаївського деканату, (львівська аєпархія) дістаємо до поміщеня отсю адресу до Є. Експ. Митрополита Шептицького.

Ваша Ексцеленція Високопреосвященний Архіпастирю!

Зважаючи, що в послідних часах рускі часописи виступають ворожо проти св. віри і св. Церкви, а крім того в брутальний спосіб накидують ся на Високодостойні особи — тому ми, священники деканату николаївського, зібрані на соборі деканальнім дня 26. листопада с. р. в Стільську, осуджуємо рішучо, одностайно і одностайно таке поступованє, та з крайнім обуренєм відпираємо злобні напасти часописи «Діло» на Вашу Ексцеленцію. При тім заявляємо, що наше рішенє не є ніким вимушенєм — вимушують єго радше тоті часописи, котрі в той спосіб виступають.

Підписані заявляють для Їх Ексцеленції свою сердечну любов, синівську преданність як рівнож вдячність за апостольські труди, які Ексцеленція положила для добра Церкви, народа і духовенства.

Стільсько, дня 26. листопада 1908.

Оо. Никола Сенишин, декан, Анастасий Юркевич, Александр Юрик, Никола Фільварків, Іван Чарторийский, Михайло Гаврилюк, Роман Волощук, Грицько Стеців, Василь Матвійко, Роман Калешук.

Правительственный начерк закона про суспільну безпеку.

(Дальше).

Хоч самостійних людей можна отже зобовязати тільки до невеликих біжучих влат, то всеж з другої сторони видає ся можливим, аби они платили значнійші одноразові причинки з проводу більших приходів. На примір: сільський господар може по жнивах влатити значну суму. Подібно має ся річ також у многих сезонних промислах. Беручи на увагу такі обставини, передвиджує закон

добровільні висші влати

що ні в речинці заплати ні у висоті не є обмежені (хйба тільки в горішній границі до 100 корон річно). Але після досвідів, пороблених в Бельгії, видає ся конечним, аби до таких добровільних надплат окремо людей заохочено. Сю за-

охоту можна би вибрати тим чином, що із вселюдних засобів записує ся при кожній влаті в хосен забезпечення якийсь відсотковий додаток. Але при великій ризикоманітності відносин в поодиноких частях держави зможе почин у тім змислі стати тільки тоді успішним, як дійствує по змозі індивідуалізуючо. Отже до розвинення такої діяльності являють ся особливо покликаними краєві законодавства. Після сеї предлоги полишає ся сим законодавствам, призначити на підмогу добровільної безпеки потрібні засоби і ухвалити близші постанови про їх уживанє. Тим призначає ся для автономних краєвих управ вельми значну суспільно-політичну задачу.

Кожду добровільну надплату вважає ся одноразовою вкладкою, якою набуває ся пожед, котрий має ся обчислити після забезпечної техніки. Загальний правіж складає ся відтак із суми частних пожедів. Побіч старечої ренти, яка випадає із тих добровільних надплат, може почати ся перед 65-им роком, а іменно вже по 55-ім році житя. Тим робом передвиджений для самостійних людей частний замін за ренту задля немочи. Тут треба зазначити, що така безпека добровільними надплатами є вповні приступна для всіх забезпеченців на старість, отже також і для робітників.

Час виждання.

Аби узискати право до ренти, треба відбуту певний час виждання, а іменно:

Робітники мають для узискання ренти задля немочи укінчити 200 причинкових тижнів (на 50 причинкових тижнів в році — 4 роки, на 40 причинкових тижнів — 5 літ). Причинковим часом вважає ся при тім також і без дійсної влати той час, в яким забезпеченець повнить свій обовязок чинної службу при війську, або терпить на недугу, звязану з непридатністю до праці, або вкінці, в яким платити він на руки службоданця припадаючий на него пай забезпеченого причинка. При старечій ренті триває час виждання 30 літ, а іменно числячи від початку безпеки, без огляду на можливу перерву у влаті причинків. Перехідна постанова вкорочує сей час виждання для тих, що входять в обовязок безпеки в хвилі, як закон стає обовязувати, або в тої слідуючого як раз року. Для них триває час виждання старечої ренти тільки 200 причинкових тижнів.

У самостійних виносить час виждання старечої ренти 200 причинкових тижнів. Тим розмірно коротким часом виждання чинить ся можливим набути старечу ренту також і для тих людей, що доперва в підхожій віці стають обовязані до безпеки. В тім лежить певне вирівнанє за те, що самостійним людям не признає ся ренти на случай непридатности до зарібку.

Погасненє пожеду.

Для робітника має безробітність те значінє, немов би він виступив з обовязка безпеки. Закон робить єму в тім разі можливим, задержати й на дальше набугі права заплаотою мінімальних причинків. Те саме має стійність і для самостійного, що минаючо виступає з безпеки.

Коли самостійний не в силі платити за свою безпеку нових причинків, то може так само удержати в силі свій пожед невеличкими влатами. Тим чином намагає ся начерк закона управити се так вельми важне для практики питанє з оглядом на грошеві потреби.

Робітника старає ся предлога охоронити на случай неспроможности службоданця до заплати тим, що робітничий пожед мимо незаплати причинків удержує на дальше в силі.

Істинні відправи для осіб, оставших по обезпеченнє.

Як обезпеченець помре, виплачує ся оставшим по нім особам істинні відправи. Они належать ся вдовиці, як також правесним і управесненим (узаконеним, легітимованим) дітям, понизше 16-ох літ. Неправесним дітям належить ся відправа по смерти матери, але й по смерти батька, а іменно тоді, коли єго батьківство було справджене судом або там признане. Також родичам небіщика, яких він удержував, відтак єго внукам, братам і сестрам понизше 16-ох літ, яким він давав на удержанє, признає ся відправа. Условиною до признання істинної відправи є відбутє часу виждання, що триває 40 причинкових тижнів.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Безнастанні воєнні приготування Сербії і Черногори приневолюють також Австро-Угорщину на всякі случаи обезпечити ся. Для залог війскових в Дальмації і Герцоговині утворено, як звіщає ц. к. кореспонденційне бюро, 16-ту корпусну коменду і скріплено військо в Босні і Герцоговині о кільканайцять баталіонів і гірських батерій. Сі скріпленя споводували нову організацію кількох бригадних і дивізійних команд, підчинених 16-ій корпусній команді. Найвисшим комендантом в Босні і Герцоговині заіменовано польного маршалка Варешанина, а генерал Вінзор обняв команду над 15-им корпусом в Сераєві. Так само місце краєвого начальника також для сьвітских справ перейшло на поль. марш. Варешанина.

З Земуня звіщають до Reichspost, що на засіданю старорадикального сторонництва начальник єго, бувший сербский міністер-президент Пасич запевняє рішучо, що міністер Кошут пособляв сербским змаганям зверненням проти Австрії і сю прихильність для Сербії обьявив навіть письменно провідникови угорских Сербів Саші Томичови. Колиб независимі признали злуку Босни, тоді Пасич оповістить єї листи прилюдно.

Вість подану кореспондентом «Нового Времени» Березовским, що міністер Извольский заявив сербскому міністру Миловановичови про признанє Росією злуки Босни і Герцоговини, заперечує сербске бюро печатне. Супроти сего запереченя виступає Березовский в «Новомъ Времени» з заявою, що він писав се за дикт том міністра Миловановича. Милованович очевидно викручує ся так само, як Извольский, бо тепер в Сербії звернуло ся все невдоволенє проти него, так як і в Росії осуджувано політику Извольского. Воєнне сторонництво сербске бажає прин-волити Миловановича до відставки і розпускає неімовірні вісті.

Так н. пр. «Штампа» пише, що голловний плян воєнний Сербії змагає до того, щоби наїхати Босну і Герцоговину і викликати там ворохобню та провадити партизантську війну.

Милованович дістав багато писем з погрозами, котрі намагають ся єго приневолити до уступленя, бо своєю поїздкою осоромив Сербію перед Европою і поступає неширо. Навіть королеви Петрови воєнне сторонництво дорікає нещиростю, а гратуляційна телеґрама вислана ним цїсареві Франц Йосифови з нагоди ювілею викликала проти него велике невдоволенє.

Можлива отже є зміна міністерства в Сербії, а імовірно задлятого був Па-

сич на послуханю у короля. Скуштитача відбула знов тайне засіданє.

Що раз більше множать ся вісти про воєнні зачіпки на границі австрійско-сербській, а до Сербії поспішають не тільки виходці сербські за границі, але й з Росії виїздять багато добровольців, щоби пристати до організованих сербских ватаг. Як звіщає Reichspost, переїздило через Відень 47 сербских виходців з Америки, а запитані кореспондентом сего дневника про ціль їзди, відповіли: «Буде війна! ми про се дізнали ся!».

З Бреттєслави (Lundenburg) звіщають до Reichspost, що в сусідних селзах Брановицях і Попицях сповіщено поселені там родини, що їх сини в Босні у війсковій службі не живуть. Позаяк недавно мали від них листи, здогадують ся, що они полегли в бою з сербскими ватагами. Одначе нема ніякого потвердження урядового тих здогадів.

Також у Відні розійшли ся вісти про бій з ватагами в Босні і Герцоговині і про смерть деяких воєнків. Іменно дістав оден господар з Сімерінгу (передмісьє Відня) вість, що син єго при артилерії поляг в бою, а оден огородник з Ерлберг (передмісьє), що єго син, піхотинець згинув в Герцоговині. Справедливо домагає ся Reichspost, щоби міністерство війни дало певні урядові виясненя, бо затаюванє викликає лише більшу тривогу.

Бойкот в Туреччині проти Австро-Угорщини не тільки не зменшив ся, як недавно запевнювано, але навпаки ще більше розширив ся. З Царгорода звіщають до Berliner Tageblatt, що бойкот ще більше зостригє ся, бо тим займає ся ціла організація після певного пляну. Не тільки комітет, пле й правительство зовсім безвладні, бо се є вислід народного руху. Колиб правительство виступило рішучо проти того, викликало би народну ворохобню, а колиб комітет виступив проти того, втратив би всю популярність і промостив дорогу до повороту впливу вспятних сторонництв. Великий везир вислов в ся в сій справі перед кореспондентом «Нового Времени», що бойкот буде так довго тривати, поки Австро-Угорщина не порозуміє ся з Туреччиною в справі боснійского питання. Се є воля народу, супроти котрої правительство є зовсім безсилне. Великий везир висловив надїю, що Австро-Угорщина не буде вести війни задля бойкоту, а Тевфік баша зазначив, що ясравість переселеня вже переминула і що Австро-Угорщина розпочне знов переговори з Туреччиною, котрі доведуть до порозуміння.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Калєндар. В четвер: руско-кат.: Якова перв. Ром.: римо-кат.: ПДМ. з Л. Евл. — В п'ятницю: руско-кат.: Стефана, Іринарха; римо-кат.: Дамазія.

— Ювілейні торжества в честь Сьв. Отця Пя Х. і цїсаря Франц Йосифа I. в філії академічної гімназії у Львові. Дня 26. листопада с. р. відбуло ся торжество з нагоди 50-літнього ювілею сьвященства Єго Сьвятости Пя Х. По торжественнім Богослуженю в церкві Преображеня Господ. відправленім о. І. Рудовичом, катехитом заведеня, зібрала ся молодїж в просторій салі „Народного Дому“ на сьвяточний поранок. Салю окрашено килинами і цвїтами, серед котрих стояв портрет Єго Сьвятости. Вступне слово виголосив о. катехит, в яким представив велику вагу і за-

слуги католицької Церкви, а особливо Намісників св. Ап. Петра для духовного і матеріального розвитку не лише католицьких народів але і цілого людства взагалі. Відтак оповів коротко життєпис Св. Отця, підніс чесноти его характеру, а передовсім его милосердя, любов бідних та трудячість, якою убога селянська дитина вибила ся на найвище становище в католицькій Церкві. Закінчив завивом до молодіжи, щоби переймала ся високими ідеалами Христової науки, та від молоді спосібна ся до праці для справи Божої і народної. Відтак відспівав хор учеників многолітствіє Папі, уложене на се торжество проф. Філаретом Колесою, та кілька духовних пісень. Дуже вдячно випала деклямація учеників. Деклямував „Св. Івана Дамаскіна“ ученик П. класу М. Гуцьковський, а уступ з „Неофітів“ Шевченка В. Кійович, уч. V. класу. Поранок закінчив промовою директор заведена радн. I. Громницький завзиваючи молодіж, щоби все берегла ту щирю релігійність, яку винесла з батьківського дому, та привязане і любов до Голови католицького світа і до своєї руско-католицької Церкви.

Дня 2. грудня відправив Богослуження для молодіжи в наміреню нашого монарха о. Юліан Федусевич, радник митроп. консисторії і радник шкільний, в сослуженю катехитів оо. Рудовича і Пилиця. Поранок відбув ся в салі „Народного Дому“, окрашеній килимами, цвѣтами та портретами монарха. П. радн. I. Громницький, директор заведена, виголосив вступне слово, підчеркнув, що Русини все були вірні для австрійських монархів, а особливо для теперішнього цесаря, бо в конституційній Австрії мають можливість розвивати ся духовно і матеріально. Відтак представив цесаря між рускою гімназіальною молодіжню, згадавши про его гостину в рускій академічній гімназії у Львові 1880 року. Прикінці своєї промови підніс оклик в честь цесаря, а молодіж повторила его тричі. Хор учеників під управою проф. Ф. Колесси відспівав нове многолітствіє цесареві і дуже у дачно кілька пісень. Слїдувала відтак гра на фортеп'яні учеників Валяевских, а особливо подобали ся деклямації малих учеників П. кл. Костя Паньківського і I. Максимішиного, та ученика V. кл. В. Кійовича. Прикінці відспівав хор гимн народний, котрий вислухала всі стоячи.

— Ювілейний концерт „Просвіти“. Львівська руска громада має щастє до сегоднішніх кон-

цертів, з яких виходить одушевлена. Має вже свою марку, завдяки невтомимому, артистичному проводови дірігента, п. Волошина „Львівський Боян“, який згромадив біля себе чи не найкрасші світові сили, тішать ся великим признанєм „Бандурист“, зложений з високо інтелігентних, а що найважнійше охочих співаків, але ювілейний концерт „Просвіти“ дав нам сироможність, почути побіч сих репованих товариств, ще три хори: селян з Грибович, хор питомців львівської духовної семінарії і мішаний хор читальні „Просвіти“ з городецького передмістя. Вже саму появу селян, членів читальні „Просвіти“ в Грибовичах привитала публіка грімкими оплесками, які гомоніли голосно після кожної пісні, складно відспіваної. Хор питомців, зложений з кількадесяти осіб відспівав знаменито „Нашу жизнь.“ Анатоля Вахнянина, яку був зневолений повторити. Сольові голоси гарні, хор зіспіваний і сильний, дірігент п. Заяць інтелігентний музик. Неменше милим для уха був артистичний в цїнім сего слова значіно хор читальні городецького передмістя під управою п. Хоняка, що своїми свіжими, звучними голосами відспівав „Вязанку народних пісень“ Нат. Вахнянина. Доповнили чудовий концерт своїми артистичними співами „Львівський Боян“ і „Бандурист“, останній під проводом п. Артимовича. Продуковали ся побіч селян чотири, львівські хори, які на довго остануть в милій памяті в поверх тисячної громади учасників, для якої сала „Народного Дому“ показалась за тісною. До сего артистичного піру прилучив ся проф. „Висшого Музичного Інститута“, п. Перфецький своєю знаменитою, високою артистичною, глибоко відчутною грою на скрипці, а публіка зневолила концертанта до трикратного виступу. Одна панночка з Винник віддеклямувала Ленкого „В світ за очі“ а п. Клима з патосом виголосив поезію Федьковича. О. Лежгубский, краснорічевий бесідник, привитав зібрану громаду оповіданєм про господаря, якому сусіди позавидували его доброті слави та вірної челяди, тому накинули на его очі мішок, доказом, що ми ростемо, що й мішок скинули ми з голови і очима починаємо виглядати красної будуччини, та що поворози ми розкрутили та і закотили рукави до дальшої праці. Лиш не уставаймо в роботі, а будуччина наша!

— Спізнена конофісната. Окружний суд в Золочеві яко прасовий трибунал оповістив в онодішній Gazetі Lwowsk-ій затверджене кон-

фісвати чотирох чисел „Почаївського Листка“ з 1906 і 1907 року, зарядженої брідским староством. Сего „Почаївського сьмітя“ розходить ся в Брідщині, мабуть, доволі багато, і дивно лише, що староство аж по кількох літах попадає на его сліди і находить в нїм статі обиджаючи в великій мірі католицьку віру.

— Процес п. Лозиньського. Перед судом присяжних у Відні розпочинає ся нині процес проти п. Михайла Лозиньського, редактора „Діла“ обжалованого за похвалюване злочину Січиньського в статі поміщеній у віденській часописи „Wohlstand für Alle“. Згадану статію сконфіскувала була прокуратурія і виточила авторови процес.

— Іспанські обманці знова відзивають ся. Один з багатших селян в Олешцях коло Любачева дістає оноді лист з Мадриту. Автор листу представляє ся яко касиєр військовий, котрий з політичних причин мусів утікати з Іспанії і зайшов аж до Олешець. Там закопав 275.000 К, не маючи змоги забрати їх з собою. Закопав їх в однім місці і то місце дуже точно описав в своїх документах. Але ті документи є власністю его доньки, яко єї віно і тому лише вона може вказати місце з закопаними грішми. Просить отже селянина, аби прислав гроші на подорож его доньки і єї слуги з Мадриту до Олешець, а коли гроші найдуть ся, то третину дістане той селянин. Але селянин не дав ся „взяти на бас“ і вислав іспанський лист львівській поліції, яка зберає їх до архіву глупоти іспанських обманців.

— Реформа духовних семінарий в Росії. Учебний комітет виробив основні підвалини для реформи духовних семінарий. Проект сей представлено вже в сьв. синод, від якого залежить дальший хід сеї справи. В основу проекту положено збільшене науки богословія і зменшеня загально-просьвітних курсів. Богословських класе пропонує ся завести замість двох — три, а загально-просьвітних замість чотирох — теж три. Пропонує ся також завести нові богословські науки, напр., патристику. Також звертає ся увага на педагогічний бік навчання, для чого тепер було зроблено кілька ревізій у духовних семінариях. Практично збільшать ся трудності переходу семінаристів до висших шкіл, бо се зявище настільки розвилось, що в багатьох епархиях не вистачає відповідних кандидатів на посаду сьвященника.

— Дрібні вісти. О. др. Стефан Юрик (Львів, Підвалє 9) оповіщає, що товариський зїзд его

Матеріяли до історії зносин Галичан з Україною.

Листи Омеляна Партицького до Олександра Барвіньського.

(Дальше.)

Ч. 16.

Чесний Пане!

Засилаю Вамъ 200 екс. третєго випуску поезій Федьковича. Старайтеся, що бъ швидко стягнути дещо грош, бо ми загадали по святахъ видавати що місяця гумористичну газету на взіръ Страхолуда и, о скільки можь, зъ иллюстраціями. На початокъ до сєго дла треба буде найменше 100 рн. а. в.

Добре було бъ, про таку газету (Відьму) завідомити читателівъ Правди напередь.

Здає ми ся, що въ списі давшихъ „на ціли литер.“ бракує: Бородайкевичъ 50 кр. Будьте ласкаві доложити.

(Третій випускъ мають вже въ Стаж-славі, Терн. и Відні).

Вамъ щиро прихильний

О. Партицький

Ч. 17.

Шановний Пане!

Посилаю Вамъ конецъ повісти п. Згарського. Незадовго надіюся дістати другу відъ

Федьковича и пришлю повість Лучаковського.

Даруйте мені, що розпишуся отверто до Васъ. Вашимъ „Войткомъ“ засмарували Ви Правду на вічні часи. Хто тільки не прочитає цілу ту драматіку, відцуровує ся всякої сьвітлі изъ нами. То повісти для дітей и хлопцівъ, а не для людей, маючихъ претенсію до яко го будь образования.

Мене тішвило до-теперъ коли я бачивъ що наші люде, мавши відразу до фонетикки, читали радо нашу Правду, знаходячи у ній здорове зерно и моральну користь. Одно мені доси вподобало ся, то були деякі слова українські, котрі, не маючи славянського кореня повинні були зататарчити нашу літературу. Такихъ слівъ маєте у Гетьманця безмірне множество, такі слова приходять и у „Войтка“ (напр. дзуєки, балда и инші). Щадть насъ ласкаво. Ми уміємо оцінити Ваші труди и не жертвованьяся, изъ другої сторони не можемо вівольити, щобъ такъ на власну руку Ви компромітували нашу партію. Лише нехай до часу все загирить ся, аніжъ по дурному заявляти себе. Я принаймній не дуже задоволений при подібнихъ обстановкахъ.*) Бєли хочете, друкуйте на вступні 17-го числа підъ знакомъ ру.... слідующе:

„Взглядомъ оповідання зъ бурсацького життя, поміщеного в 16 числі Правди дістали ми поясненне автора о властивій цілі оповідання. Авторъ пише такъ: „Скрізь по нашій Росії двигаются нині науки и заснуютьца школи, такъ народні, якъ и гимназієські и

реальні. Для біднішихъ школярівъ позакладані бурси підъ доглядомъ здібнихъ и тямущихъ людей. Нове жаттє, духовне, обіймає нині и найнижчі верстви нашого товариства. Давнїще, за Миколоая, все йшло навпаки. Царь Миколоай не терпівъ въ имперіі — ні въ великій ні въ малій Русі — людей ученихъ и розумнихъ. Множество самихъ найздібнішихъ головъ (міжъ тими Костомаровъ, Кулішъ и Шевченко) пропадало будь въ жовнярстві, будь на Сибірі, будь у підземнихъ роботахъ. Не сила духовна, а сила физична була божищемъ залізного императора. Школи стояли пусті, тільки касарні всюда понаповнювані. А если де позакладувано школи, то не много добра вийшло відъ нихъ краєві. По бурсахъ, стоячихъ підъ дозоромъ солдатъ або чиновниківъ, виводилися неразъ найнеморальніші потвори. Пам'ятаю и я Миколаївські часи. Хоть вікъ вже и похиливъ ся, а лишились у пам'яті бурсацькі вихованники; побачите їхъ у моїй повістці живими. Молоді богатири живуть на Україні, єще и досі, чиповниками. Проклинають їхъ тільки українські батьки та матері...“ Якъ зъ того вступу видно, старавъ ся авторъ представити въ своїй повістці давнє бурсацтво на Україні, виховане підъ окомъ солдатъ и чиновниківъ. Такъ, а не инакше належить то оповіданне понимати“.

*) Сей цілий уступъ написаний в розгарі, був опісля заклеваний і нечиткий. — Фед.

товаришів матуристів (з родинами) з р. 1883 відбуде ся у Львові дня 24. с. м. Сходивши в „Нар. Гостинниці“ о 7. год. вечер. Зголошена мають наступити наперед. — Кружок Українок у Львові уряджує андріївські вечерніці дня 12. с. м. в салі Висш. музич. Інститута („Нар. Дім“).

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Дрогобичи. (Саля Міска. Потаток 7. вечер. Білети продає равьше „Народна Торговля“).

В четвер дня 10. с. м. „Маруся Богуславка“ історичні картини в 5 діях зі співами М. Старицкого.

В суботу дня 12. с. м. „Барон Циганів“ оперета в 3 діях Стравса.

В неділю дня 13. с. м. „Марійка“ чеський народний образ зі співами в 5 діях Ал. і В. Трштіка.

Ві второк дня 15. с. м. „Галька“ опера в 4 діях С. Монюшка.

— Папські відзначеня. Свв. Отець зволив найласкавше через brevia з 27. жовтня 1908 іменувати: о. архіпресвитера Кароля Волошинського і о. кустоса Мирона Подолинського Апостольськими Протонотаріями ad instar partice. З тими достоїнствами є получений usus pontificalium; о. крилошанина Михайла Мрица Пралатом Домовим Свв. Отця; грамотою з 5. листопада 1908 о. Емиліяна Погорецького, катехита в Ярославі, почет. Шамбеляном своїм.

— Гімнастично-вокально-музичний вечерок уряджує в найближшу суботу львівський „Сокол“ у власній салі. Програма вечерка обнимає 9 точок. З того є три гімнастичні виступи: дівчата будуть вправляти ручниками, хлопчики пописувати муть ся в скоках, а старші ученики „Сокола“ виведуть гарні вежі. Вокальну часть обьяв наш славний „Бандурист“ в двох точках. Музикальна часть буде неменше цікава. Крім цитрового соля, виступить на сцену гурток найліпших учениць і учеників музичної школи в. Маркуса: Одна панночка відиграє скрипкове сольо, потім почуємо смичковий квартет, а вкінці цілу смичкову оркестру. Фортепяновий супровід на вечерку обьявля п-на Софія Ловатинська і п-на Демчишинівна. Початок о 6½ год. Білети вступу продає „Сокольський Базар“.

— Відчит у Львові. В товаристві „Учительська Громада“ (руська гімназія при ул. Льва Сапіги) відбуде ся в суботу дня 12. с. м. о 6. год. вечер відчит проф. д-ра Ст. Томашівського „про історію українського середнього шкільництва“.

— Іменованє. Ректор академії ветеринарії у Львові др. Йосиф Шпільман дістав титул і характер радника двора.

— Іспитові комісії для народних учителів. Міністерство просвіти установило іспитові комісії для учителів виділових шкіл у Львові і Кракові, а для учителів народних шкіл: в Бережанах, Бучачи, Коломиї, Львові, Перемишлі, Самборі, Сокалі, Стависьлавові, Тернополі і Заліщиках (руська і польська мова викладна), та в Кракові, Бохні, Яслі, Коросні, Ряшеві і Тарнові (польська мова викл.).

Телеграми

з дня 9. грудня.

Берлін. Тутешні дневники доносять з Білгороду, що часть сербських офіцирів задумє викликати війскову революцію і на престол посадити королевича Юрія. Королевич дістав від них меморіал, який предложив королеви Петрови і зажадав усуненя тецєршнього міністерства і переданя єму начальної коменди над сербською армією. Король скликав міністерску раду, а рада вислухавши цілої справы, заявила, що королевич є хорий і треба єго замкнути до санаторіі.

Шеф генерального штабу в Сербії ген. Радомир Путник уступив, бо бачить, що Сербія не є готова до війни.

Відень. Данський король прибув ту вечера, аби зложити нашому цїсареви ювілейні желана.

Ч. 120390/08

Оголошенє конкурсу.

Виділ краввий Королівства Галичини і Володимирії wraz з Великим Князівством Краківським розписує отсим конкурсу з преклюзивним речинцем до кінця місяця цвїтня 1909 на ориґинальні, чистим руским язиком написані твори сценічні з обсягу драмату, поважної комедії і народних штук зі співами або без співів такого обсягу, щоби заповнили цілий вечір театральний.

Праці конкурсів треба прислати в пошті речинци від адресою Виділу краввого у Львові, заосмотрені знаком або моттом автора, котре належить зомістити також на замкненій коперті, містячий в собі імя, назвиско і докладну адресу автора. Твори, оголошені вже друком, а також представлені на котрій небудь сцені навіть аматорській, рівнож манускрипти писані власною рукою авторів або нечтким письмом є виключені з конкурсу. Рівнож не припустить ся до преміюваня творів авторів вже нежиючих, хотяби доси не були оголошені.

В протягу трох місяців по упливі конкурсowego речинця слїдує рішенє конкурсу і признанє нагород окремою комісією конкурсовой, що збере ся у Виділі краввим під проводом члена Виділу краввого Мечислава Онискевича.

До сеї комісії запросив Виділ краввий:

- 1) Впов. Івана Кивелюка, члена Виділу краввого;
- 2) Впов. д-ра Михайла Грушівського, ц. к. професора львівського університету;
- 3) Впов. Ілю Кокорудза, ц. к. професора академічної гімназії у Львові;
- 4) Впов. Олександра Колессу, ц. к. професора львівського університету;
- 5) Впов. Іляріона Огоновського, ц. к. професора академічної гімназії у Львові;
- 6) Впов. д-ра Евгєна Олесницького, посла на Соїм краввий;
- 7) Впов. д-ра Кирила Студинського, ц. к. професора львівського університету;
- 8) Впов. Володимира Шухевича, ц. к. професора школи, реальної у Львові;
- 9) Впов. д-ра Михайла Волошина, кандидата адвокатури і діріґента товариства співацького „Боян“.

Комісія конкурсова рішить більшостию голосів і признасть три нагороди, а іменно: першу в сумі 700 К,
другу „ 500 К,
третю „ 300 К,

трім творам признаним найлучшыми з поміж надісланих на конкурс, без згляду на рід творів, щоби лишень кождий з них належав до родів наведених в сім оголошеню, комісія може однак всі премії признати творам одного рода. Нагороджені твори стають ся власностию Товариства „Руска Бєсїда“ у Львові з виключним правом представляти їх на сцені.

Манускрипти надіслані на конкурс будуть звернені властителам на їх кошт разом з замкненими копертами, наколи вкажуть Виділові краввому в инший спосіб свої адреси.

З Ради Виділу краввого.
У Львові дня 24. листопада 1908.

Піотровський.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 8. с. м.: Леопольд Коритовский, Краків; Володислав Стрільбицкий, Краків; Антїв Кивелївський, Коломия; Іван Плешкевич, Боратин; о. Петро Билинський, Зарванця; о. Емиліян Боберський, Підсоснів; о. Іван Скрипчук, Підярків; Марія Паньчишин, Гологора; Василь Томович, Мозолівка; М. Зварич, Снятин; Гривь Дмитрик, Зарудці; о. Александер Залїтач, Яворів; Йосиф Добрянський, Липники; о. Петро Левицкий, Дєгова.

СОКОЛ Житки можна набувати в „Сокольський Базарі“ у Львові і у всіх торговлях в краю.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензацийна програма
від 1. до 15. грудня 1908.

Щоденно о 8. год. вочер представленє. В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:
Свій до свого!

Комітет парохіяльний в Лисівцях пов. Глусте, оголошує конкурс на будову мурованої церкви тамже. — Пляни і кошторис сьуть до перегляненя в Урядї парохіяльним. Зголошеня приймає гр.-кат. Уряд парохіяльний в Лисівцях, найдальше до кінця січня 1909. (6—10)

ХТО

себе або свої діти від кашлю, хрипки, катару, флегми, заката-реня устної ями, коклюшу і горляного кашлю хоче увільнити, най купує лікарско випробовані і поручені

КАЙЗЕР'А
Brust-Camarellen
з трема яличками.

5 500 нотаріяльно потверджених сьвідoctв на то.

Пачка 20 і 40 сотиків. Доза 80 сотиків. Можна дістати у всіх аптиках і дроґуєриях.

(6—24)

Розклад залізничних поїздів

важлий від 1. мая 1908.

До Львова	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракора	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракора	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславона	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіля	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:5†

Зі Львова	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракора	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракора	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславона	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіля	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

